

MACHOŇOVA PASÁŽ V PARDUBICÍCH

MACHOŇOVA PASÁŽ, TŘÍDA MÍRU Č. P. 60,
530 06 PARDUBICE

OBJEDNATEL: METROSTAV A.S.

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 2011–2013

Již od poloviny dvacátých let 20. století se východočeské Pardubice pyšní architektonicky cennou nákupní pasáží od Ladislava Machově, vystavěnou v tehdy moderním stylu Art Deco. Budova s rozsáhlým průchodem vedoucí z frekventované Třídy Míru na sídliště Karlovice byla zbudována v místech starší zástavby, jejíž historie sahá až do 16. století. Tehdy se zde nacházel dům s modlitebnou Jednoty bratrské, která byla na příkaz krále Ferdinanda I. v roce 1548 zrušena. Dům poté sloužil jako obydlí pardubických měšťanům, byl však v průběhu třicetileté války vypálen.

Parcela byla v roce 1917 zakoupena Antonínem Kratochvílem a Františkem Veselým. Po zralém uvážení se dvojice rozhodla pro velkolepou stavbu: dům bude mít celkem pět podlaží, součástí bude i rozsáhlá pasáž s obchody. Architektonický projekt vypracoval Ladislav Machoň. Přední československý architekt proslul zejména svými stavbami ve stylu Art Deco a funkcionalismu. Stavba probíhala v letech 1923 až 1925. Součástí bylo 28 obchodů, v horních patrech se nacházelo 31 bytů. Průčelí domu bylo vyzdobeno čtveřicí soch zpodobňujících rybáře, textiláře, truhláře a barviče, které vytvořil sochař Karel Dvořák. Na památku též zaujme čelo klenby s nástěnnou malbou od A. V. Hrstky.

Slavnostní otevření pasáže se konalo v březnu 1925, stavba se řadila k nejmodernějším obchodním centrům první republiky. K nejvyhlášenějším podnikům své doby patřila zdejší Hoffmanova kavárna s cukrárnou. Machoňova pasáž sloužila svému účelu až do současných let. Přestože byla v roce 1958 prohlášena za kulturní památku, značně chátrala. O nutných generálních opravách se debatovalo již od roku 1995.

Kompletní obnova byla zahájena v lednu 2011. Návrh na rekonstrukci vypracoval architekt Miroslav Petrů. GEMA ART GROUP a.s. v projektu figurovala zejména jako dodavatel restaurátorských prací.

Ukončení stavebních prací se uskutečnilo v listopadu 2012. Po rekonstrukci se v Machoňově pasáži otevřelo 17 obchodů, restaurace a infocentrum, další 4 rozsáhlejší plochy jsou využity k administrativním účelům. Ve vyšších patrech jsou zachovány bytové prostory. Součástí rekonstrukce a stavebních prací byla výstavba nových podzemních garáží a parkoviště nedaleko objektu.

Průběh prací

Stav po dokončení

Zadní trakt před rekonstrukcí

Zadní trakt po rekonstrukci

Detail nástěnné malby v lunětě

Detail zadního traktu pasáže po rekonstrukci

Machoňova pasáž – stav po restaurování

Replika historického svítidla

Pamětní deska

Detail sochy na fasádě Machoňovy pasáže

Detail sochy na fasádě Machoňovy pasáže

Celkový pohled na exteriér pasáže

MACHOŇOVA PASÁŽ V PARDUBICÍCH

MACHOŇOVA PASÁŽ, TŘÍDA MÍRU Č. P. 60,
530 06 PARDUBICE

OBJEDNATEL: METROSTAV A.S.

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 2011–2013

OPRAVY MOZAIKOVÝCH PODLAH

Jedinečný vzhled pasáže dokreslují mozaikové podlahy, které byly vytvořeny z tříbarevných krychliček různých velikostí. Bílé, žluté a červené krychličky jsou vyskládány do obdélných obrazců.

Mozaiková podlaha byla značně poškozená a v minulosti mnohokrát opravená nevhodně zvoleným materiálem: keramickou dlažbou, betonem, částmi cihel. Vzhledem ke stupni poškození, bylo rozhodnuto provést její kompletní výměnu.

Rekonstrukce původní mozaikové podlahy byla provedena do sebemenších detailů a na základě přesného zaměření původního vzoru obrazců.

Mozaiková podlaha po rekonstrukci

Mozaiková podlaha – stav po rekonstrukci

MACHOŇOVA PASÁŽ V PARDUBICÍCH

MACHOŇOVA PASÁŽ, TŘÍDA MÍRU Č. P. 60,
530 06 PARDUBICE

OBJEDNATEL: METROSTAV A.S.

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 2011–2013

RESTAUROVÁNÍ KAMENNÝCH PRVKŮ PASÁŽE:

Součástí prací byla též obnova žulových soklů lemujících mozaikovou podlahu pasáže. Sokl tvoří v místech vchodů do jednotlivých obchodů vstupní schod vytvořený z umělého kamene. Právě umělý kámen vykazoval nejvyšší stupeň degradace v podobě trhlin a silného znečištění.

Povrch se nejprve očistil pomocí tlakové páry, v nejkritičtějších místech se přistoupilo k mechanickému a chemickému čištění. Trhliny byly zainjektovány, chybějící části dotmelovány. Tmelené části bylo nutné dále patinovat. Chybějící žulové části soklu odborníci nahradili nejvhodnější kopii a opticky doladili s okolím.

Žulové sokly – stav po restaurování

Žulové sokly – stav po restaurování

Mozaiková podlaha – stav po rekonstrukci

MACHOŇOVA PASÁŽ V PARDUBICÍCH

MACHOŇOVA PASÁŽ, TŘÍDA MÍRU Č. P. 60,
530 06 PARDUBICE

OBJEDNATEL: METROSTAV A.S.

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 2011–2013

OBNOVA DŘEVĚNÝCH PRVKŮ

Odborníci z řad GEMA ART GROUP a.s. se dále podíleli na obnově původního vzhledu dřevěných prvků. Dřevěné části výkladců podtrhovaly prvorepublikovou atmosféru místa, během let však byla většina zničena a nahrazena neestetickými kopiemi.

V průběhu rekonstrukce byly zhotoveny identické dřevěné kopie těchto původních výkladců, a to na základě dochované dvojice originálů.

Z dřevěných prvků byla dále restaurována madla na schodištích. Povrch byl silně znečištěn a přetřen černým nátěrem. Celé zábradlí bylo demontováno, ošetřeno v restaurátorském ateliéru a následně dodáno na své původní místo.

Replika prvorepublikové podoby dřevěných výkladců

Kavárna zrekonstruovaná do podoby z dvacátých let 20. století

Zadní část Machoňovy pasáže

MACHOŇOVA PASÁŽ V PARDUBICÍCH

MACHOŇOVA PASÁŽ, TRŽDA MÍRU Č. P. 60,
530 06 PARDUBICE

OBJEDNATEL: METROSTAV A.S.

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 2011–2013

RESTAUROVÁNÍ KOVOVÝCH PRVKŮ

Zámečnické práce a restaurování kovových prvků se týkalo především kovových částí výkladců – tedy: ocelových konstrukcí výkladců, nůžkových mříží, mosazných mříží vstupních dveří, původních zámků u vitrín a ocelových nadsvětlíků s větracími okénky.

V řadě případů se tyto kovové prvky nedochovaly, proto bylo i v tomto případě nutné přistoupit ke zhotovení kopií dle zbytku dochovaných originálů.

Několik původních ocelových dveří a konstrukcí výkladců bylo pečlivě restaurováno na základě provedeného restaurátorského průzkumu. Po očištění pískováním a za užití roztoku hydroxidu sodného bylo nutné odmastit povrch přípravkem zhotoveným dle starých receptur, které působí proti oxidaci. Následovala pasivace a povrchová úprava vrchními nátěry. Součástí prací byla montáž skleněných vitráží.

Nůžkové mříže

Detail kovové kliky

Okno pasáže s kovovou mřížkou – stav po restaurování

MACHOŇOVA PASÁŽ V PARDUBICÍCH

MACHOŇOVA PASÁŽ, TŘÍDA MÍRU Č. P. 60,
530 06 PARDUBICE

OBJEDNATEL: METROSTAV A.S.

ZHOTOVITEL: GEMA ART GROUP A.S.

REALIZACE: 2011–2013

REKONSTRUKCE ŠTUKOVÉ VÝZDOBY A VNĚJŠÍCH POVRCHŮ

Práce zahrnovaly veškerou úpravu štukové výzdoby a stěn uvnitř Machoňovy pasáže. Během restaurátorského průzkumu bylo zjištěno, že původní štuková výzdoba byla po celá léta zachována pod novodobými přetěry. Po odstranění těchto nevhodných nátěrů se započalo s vlastní obnovou. Odtržená místa byla podchycena injektážemi a zpevněním materiálu. V případě silného narušení byly profilace nahrazeny kopií. Škrábance a drobnější poškození byly odborně retušovány. Následovalo broušení do exaktního hladkého povrchu. Barevné pojednání se řešilo na základě původního vzhledu z dvacátých let 20. století.

Interiér pasáže před rekonstrukcí

Luneta v pasáži- nástěnná malba po restaurování

Původní nápis - stav po konzervaci

Celkový pohled na štukové prvky

Machoňova pasáž po celkové rekonstrukci